

نشست یک روزه بررسی آماری رفتار فرزندآوری و باروری در ایران برگزار شد

نشست " بررسی آماری رفتار فرزندآوری و باروری در ایران " با حضور رییس پژوهشکده آمار، معاونان و مدیران مرکز آمار ایران و معاون صندوق جمعیت سازمان ملل متحد در ایران، نمایندگان دستگاه‌های اجرایی و جمعی از اساتید جمعیت و آمار کشور، روز ششم خرداد ماه ۱۳۹۴ در مرکز آمار ایران برگزار شد. در این نشست نتایج، روش اجرا و جزئیات طرح " نگرش سنجی جوانان و زنان همسر دار ۴۹-۱۵ ساله نسبت به فرزندآوری و شناخت عوامل اجتماعی اقتصادی و فرهنگی موثر بر آن " و طرح " بررسی چند متغیری روند تغییرات باروری در ایران براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰ و پیمایش جمعیت و سلامت (DHS) سال ۱۳۸۹ " به ترتیب توسط خانم دکتر شهلا کاظمی پور و آقای دکتر عینی ارائه گردید. معاون صندوق جمعیت سازمان ملل متحد در ایران در تبیین ضرورت اجرای این دو طرح و با اشاره به این که در طول دهه گذشته، بسیاری از کشورهای در حال توسعه، همانند آن چه که سال‌های قبل در کشورهای توسعه یافته اتفاق افتاده، روند کاهشی باروری را تجربه کرده‌اند، گفت: این روند کاهشی برخی از دولت‌ها را بر آن داشته است که به بازنگری سیاست‌های جمعیتی پرداخته و الگوهای جایگزینی را به منظور ارتقای معقول نرخ باروری ارائه دهند. بدین منظور و با هدف اجتناب از برنامه‌ریزی‌های شتاب زده که مبتنی بر شواهد غیر علمی است و در بسیاری از موارد طرح‌های تشویقی غیر موثر که بار مالی سنگین را بر دولت‌ها تحمیل می‌کند، برنامه‌ریزان را بر آن داشته تا به مطالعه دقیق رفتارهای باروری در میان جوانان پرداخته و با شناسایی عوامل تاثیر گذار (عوامل ریشه‌ای و عوامل ثانوی) مداخلات موثر و کارآمدی را با حفظ حقوق فردی و اجتماعی افراد، طراحی و اجرایی نمایند. خانم دکتر احمد زاده، برگزار کننده این نشست را از جهت همزمانی آن با تدوین برنامه ششم توسعه به هنگام ذکر کرد و اظهار امیدواری نمود که گزارش‌های این نشست و گزارش‌های مشابه بتوانند مدیران ارشد را در راستای تنظیم این سند بسیار مهم یاری رساننده و اطلاعات کافی از وضعیت موجود در اختیار آنان قرار دهند.

رییس پژوهشکده آمار نیز در آغاز این نشست، با ذکر این نکته که کشور در دهه گذشته با کاهش باروری مواجه بوده است، گفت: اجرای سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری مبنی بر ضرورت توجه به حوزه جمعیت کشور و افزایش نرخ باوری، رفع موانع ازدواج و کاهش هزینه‌های درمان ناباروری، همه نیازمند آمار دقیق در حوزه باروری و فرزندآوری است که در این راستا دو طرح پژوهشی توسط پژوهشکده آمار انجام شده است. دکتر زهرا رضایی قهرودی در ادامه با اشاره به نتایج طرح " بررسی چند متغیری روند تغییرات باروری در ایران براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰ و پیمایش جمعیت و سلامت (DHS) سال ۱۳۸۹ " گفت: اگرچه نرخ باروری در

سه دهه اخیر برای همه اقشار کاهشی بوده است ولی این نرخ برای شاغلان و غیر شاغلان به ترتیب ۱/۱ و ۱/۹ فرزند است. نرخ باروری برای افراد با تحصیلات عالی و بی سواد به ترتیب ۱/۲ و ۲/۶ فرزند است.

وی افزود: این نرخ برای افراد با موقعیت و جایگاه اقتصادی بالا و پایین به ترتیب ۱/۴ و ۲/۳ فرزند است.

رئیس پژوهشکده آمار با بیان اینکه الگوی نرخ باروری در نقاط شهری و روستایی به هم نزدیک شده است، تصریح کرد: نرخ باروری در دوره ۱۳۹۰-۱۳۸۶ در نقاط شهری ۱/۷ و روستایی ۲/۲ فرزند است. این در حالی است که این نرخ در دوره ۱۳۷۵-۱۳۷۱ در نقاط شهری ۲/۹ و روستایی ۴/۴ فرزند بوده است. دکتر رضایی یادآور شد: سن زنان در فرزند اول افزایش یافته و زنان شهری، تحصیل کرده و شاغل و طبقه اقتصادی و اجتماعی بالا پیشگامان تأخیر در فرزند آوری بوده‌اند.

وی در ادامه به اهم نتایج طرح "نگرش سنجی جوانان و زنان همسر دار ۴۹-۱۵ ساله نسبت به فرزندآوری و شناخت عوامل اجتماعی اقتصادی و فرهنگی موثر بر آن" اشاره کرد و افزود: میانگین تعداد فرزندان دلخواه مردان و زنان جوان در آستانه ازدواج به ترتیب برابر با ۲/۴ و ۲/۲ فرزند است و میانگین تعداد فرزندان دلخواه (فرزندان فعلی و مورد تقاضا) زنان ۴۹-۱۵ ساله، ۲/۸ فرزند است. دکتر رضایی همچنین میانگین تعداد فرزندان دلخواه جوانان در آستانه ازدواج شاغل و غیر شاغل را بر اساس یافته‌های این تحقیق ۲/۳ فرزند ذکر نمود. وی افزود: این رقم در بین زنان همسر دار ۴۹-۱۵ ساله شاغل و غیر شاغل به ترتیب ۲/۶ و ۲/۸ فرزند است. همچنین میانگین تعداد فرزندان دلخواه جوانان در آستانه ازدواج با تحصیلات دکتری ۲/۳ فرزند و برای بی سوادان ۲/۷ فرزند است که این رقم در بین زنان همسر دار ۴۹-۱۵ ساله با تحصیلات دکتری و بی سواد به ترتیب ۲/۴ و ۴/۱ فرزند است.

دکتر رضایی، میانگین تعداد فرزندان دلخواه جوانان در آستانه ازدواج با پایگاه اقتصادی بالا و پایین را براساس نتایج این طرح به ترتیب ۲/۱ و ۲/۵ فرزند ذکر کرد. وی با اشاره به این نکته که این رقم در بین زنان همسر دار ۴۹-۱۵ ساله با پایگاه اقتصادی بالا و پایین به ترتیب ۲/۶ و ۲/۸ فرزند است، گفت: افراد دارای پایگاه اقتصادی بالاتر، تمایل کمتری به فرزند آوری دارند. رئیس پژوهشکده آمار همچنین میانگین تعداد فرزندان دلخواه جوانان در آستانه ازدواج ساکن در نقاط شهری و روستایی را به ترتیب برابر ۲/۲ و ۲/۵ و برای زنان ۴۹-۱۵ ساله در نقاط شهری و روستایی به ترتیب ۲/۷ و ۳ ذکر کرد و افزود: ۱۴ درصد جوانان در آستانه ازدواج طالب یک فرزند و نزدیک یک درصد علاقه‌ای به داشتن فرزند ندارند. ۱۴/۶ درصد جوانان در آستانه ازدواج ساکن در نقاط شهری و ۹/۸ درصد از جوانان نقاط روستایی طالب یک فرزند بودند.

دکتر رضایی، تصریح کرد: میل به فرزندآوری در بیشتر جوانان در آستانه ازدواج وجود دارد. بنابراین با اتخاذ سیاست‌های کاهش سن ازدواج می‌توان به نرخ باروری بالاتر دست یافت. وی افزود: فاصله نگرش و ذهنیت جوانان نسبت به تعداد فرزندان دلخواه که ۲/۳ فرزند است و واقعیت اتفاق افتاده در جامعه که ۱/۸ فرزند است، تحت تاثیر عوامل مختلفی از جمله عوامل اقتصادی، اجتماعی، طلاق، ناباروری و ... است که باید برنامه‌ریزان و سیاستگذاران به آن توجه خاص داشته باشند و تلاش کنند آنچه در ذهن جوانان در آستانه ازدواج است، در عمل اتفاق افتد. لذا فرهنگ سازی جامعه، کاهش هزینه‌های ناباروری، افزایش سطح آگاهی جامعه نسبت به موضوع طلاق به عنوان عامل تحدید کننده نرخ باروری، حمایت از مادران شاغل، اتخاذ سیاست‌های کاهش سن ازدواج از جمله راهکارهای افزایش نرخ باوری است.